

Olimpiada de Matematică – etapa locală- Galați
16 februarie 2013

Clasa a XII-a

Problema 1.

a) Să se determine $a, b \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția $F: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$,

$$F(x) = (a \cdot x + 1) \cdot e^{b \cdot x + 2} \text{ să fie o primitivă a funcției } f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^{2 \cdot x + 2} \cdot (4 \cdot x + 4).$$

b) Să se calculeze $\int \sqrt{4 - x^2} dx, x \in [-2; 2]$.

Romeo Zamfir, profesor, Galați

Problema 2. Se notează $E = \mathbb{R} \times \mathbb{R}$ și pentru orice $t \in \mathbb{R}$ se consideră $f_t: E \rightarrow E$,

$$f_t(x, y) = \left(x + t \cdot y + \frac{t^2}{2}, y + t \right), \text{ pentru orice } (x, y) \in E. \text{ Considerând mulțimea}$$

$G = \{f_t \mid t \in \mathbb{R}\}$, să se demonstreze că :

a) G are o structură de grup comutativ în raport cu operația de compunere a funcțiilor.

b) G este izomorf cu grupul $(\mathbb{R}, +)$.

Romeo Zamfir, profesor, Galați

Problema 3. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, derivabilă, cu derivata continuă pe $\mathbb{R}$ care satisface proprietatea $f'(x) - f(x) = x^2 + x + 1, (\forall) x \in \mathbb{R}$.

a). Să se determine funcția f pentru $f(0) = 0$.

b). Să se demonstreze că $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{e^x} = 4$.

Ioan Toderiță, profesor, Galați

Problema 4. Fie p un număr prim de forma $4 \cdot k + 3, k \in \mathbb{N}$.

a). Să se arate că ecuația $x^2 + \hat{1} = \hat{0}$ nu are soluții în $\mathbb{Z}_p$.

b). Să se arate că dacă $x^2 + y^2 = \hat{0}, x, y \in \mathbb{Z}_p$, atunci $x = \hat{0}$ și $y = \hat{0}$.

c). Să se rezolve în $\mathbb{Z}$ ecuația $x^2 + y^2 = 12005$.

Vasile Popa, profesor, Galați

Olimpiada de Matematică –etapa locală- Galați

16 februarie 2013

Clasa a XII-a

Barem de evaluare

- ◆ Pentru orice soluție corectă, chiar dacă este diferită de cea din barem, se acordă punctajul maxim corespunzător.
- ◆ Nu se acordă fracțiuni de punct, dar se pot acorda punctaje intermediare pentru rezolvări parțiale, în limitele punctajului indicat în barem.

Nr. problemei	Soluție, rezolvare	Punctaj
	a) Trebuie să avem că $F'(x) = f(x)$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$	1p
	Prin calcul, deducem că $F'(x) = (a \cdot b \cdot x + a + b) \cdot e^{b \cdot x + 2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.	1p
	<p>Din relațiile $F'(0) = f(0) \Leftrightarrow (a+b) \cdot e^2 = 4 \cdot e^2 \Leftrightarrow a+b = 4$ și</p> <p>$F'(-1) = f(-1) \Leftrightarrow (-a \cdot b + a + b) \cdot e^{-b+2} = 0 \Leftrightarrow -a \cdot b + a + b = 0$, obținem</p> <p>sistemul $\begin{cases} a+b=4 \\ a \cdot b = a+b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a+b=4 \\ a \cdot b = 4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=2 \\ b=2 \end{cases}$.</p> <p>Observăm că pentru $a = b = 2$ obținem că $F(x) = (2 \cdot x + 1) \cdot e^{2 \cdot x + 2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$, funcție care verifică relația $F'(x) = f(x)$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.</p> <p>Răspuns: $a = b = 2$.</p>	2p

	<p>b) Mai întâi calculăm $I = \int \sqrt{4-x^2} dx$, pentru $x \in (-2;2)$.</p> <p>Avem că</p> $I = \int \sqrt{4-x^2} dx = \int \frac{4-x^2}{\sqrt{4-x^2}} dx = 4 \cdot \int \frac{1}{\sqrt{4-x^2}} dx + \int \frac{-x^2}{\sqrt{4-x^2}} dx =$ $4 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + \int x \cdot \frac{-x}{\sqrt{4-x^2}} dx =$ $= 4 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + \int x \cdot (\sqrt{4-x^2})' dx = 4 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + x \cdot \sqrt{4-x^2} - \int \sqrt{4-x^2} dx = 4 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + x \cdot \sqrt{4-x^2} - I$ <p>. Deci, $I = \int \sqrt{4-x^2} dx = 2 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + \frac{1}{2} \cdot x \cdot \sqrt{4-x^2} + c$, unde $c \in \mathbb{R}$ și $x \in (-2;2)$.</p>	2p
	<p>Funcția $f : [-2;2] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sqrt{4-x^2}$ este continuă, deci admite primitive. Notăm cu $F : [-2;2] \rightarrow \mathbb{R}$ o primitivă a lui f. Mai sus am determinat primitivele funcției f pe intervalul $(-2;2)$ și am obținut că</p> $F(x) = 2 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + \frac{1}{2} \cdot x \cdot \sqrt{4-x^2} + c$, pentru orice $x \in (-2;2)$, unde $c \in \mathbb{R}$. Deoarece F este derivabilă pe $[-2;2]$, rezultă că F este continuă pe $[-2;2]$. <p>Obținem că $F(2) = \lim_{\substack{x \rightarrow 2 \\ x < 2}} F(x) = \pi + c$ și $F(-2) = \lim_{\substack{x \rightarrow -2 \\ x > -2}} F(x) = -\pi + c$. Prin urmare, primitivele funcției f sunt de forma $F : [-2;2] \rightarrow \mathbb{R}$ și</p> $F(x) = 2 \cdot \arcsin \frac{x}{2} + \frac{1}{2} \cdot x \cdot \sqrt{4-x^2} + c$, pentru orice $x \in [-2;2]$.	1p

<p>2.</p>	<p>Fie $p, q \in \mathbb{R}$ și funcțiile</p> $f_p, f_q : E \rightarrow E, f_p(x, y) = \left(x + p \cdot y + \frac{p^2}{2}, y + p \right), f_q(x, y) = \left(x + q \cdot y + \frac{q^2}{2}, y + q \right).$ <p>Avem că</p> $f_p \circ f_q : E \rightarrow E, (f_p \circ f_q)(x, y) = f_p(f_q(x, y)) = f_p \left(x + q \cdot y + \frac{q^2}{2}, y + q \right) =$ $= \left(x + q \cdot y + \frac{q^2}{2} + p \cdot (y + q) + \frac{p^2}{2}, y + q + p \right) = \left(x + (p + q) \cdot y + \frac{(p + q)^2}{2}, y + p + q \right),$ <p>pentru orice $(x, y) \in E$. Prin urmare, $f_p \circ f_q = f_{p+q}$, pentru orice $p, q \in \mathbb{R}$.</p> <p>a) Ultima relație arată că operația de compunere a funcțiilor este bine definită pe G. Având în vedere că operația de compunere a funcțiilor este asociativă pe mulțimea $F = \{f \mid f : E \rightarrow E\}$ și $G \subset F$, rezultă că operația de compunere indusă pe G este asociativă. Mai departe, folosind $f_p \circ f_q = f_{p+q}$, pentru orice $p, q \in \mathbb{R}$, se deduce ușor că operația de compunere indusă pe G este comutativă, admite element neutru $e = f_0 \in G$, orice element $f_p \in G$ este simetrizabil (inversabil) și simetricul lui f_p este $f_{-p} \in G$.</p>	<p>2p</p> <p>2p</p>
	<p>b) Funcția $h : G \rightarrow \mathbb{R}, h(f_t) = t$ este bijectivă (se demonstrează ușor) și $h(f_p \circ f_q) = h(f_{p+q}) = p + q = h(f_p) + h(f_q)$, pentru orice $p, q \in \mathbb{R}$.</p> <p>Prin urmare, G este izomorf cu grupul $(\mathbb{R}, +)$, ceea ce trebuia demonstrat.</p>	<p>3p</p>

3.	<p>Înmulțim egalitatea cu e^{-x} și se obține:</p> $(e^{-x} \cdot f(x))' = e^{-x} \cdot (x^2 + x + 1).$ $\int (e^{-x} \cdot f(x))' dx = \int e^{-x} \cdot (x^2 + x + 1) dx \Leftrightarrow$ $e^{-x} \cdot f(x) = -e^{-x} \cdot (x^2 + x + 1) - e^{-x} \cdot (2 \cdot x + 1) - e^{-x} \cdot 2 + C.$ $x = 0 \Rightarrow f(0) = -1 - 1 - 2 + C = 0 \Rightarrow C = 4.$ $f(x) = 4 \cdot e^x - (x^2 + 3 \cdot x + 4), f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}.$	1p 1p 1p 1p
	<p>b).</p> $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{e^x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4 \cdot e^x - (x^2 + 3 \cdot x + 4)}{e^x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4 \cdot e^x - (2 \cdot x + 3)}{e^x}$ $= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4 \cdot e^x - 2}{e^x} = 4.$	3p
4	<p>a). Aplicăm Mica teoremă a lui Fermat: dacă $(x, p) = 1, x \in \mathbb{Z} \Rightarrow p / x^{p-1} - 1 \Rightarrow p / x^{4k+2} - 1$.</p> <p>Presupunem că există $x \in \mathbb{Z}_p$ astfel încât</p> $x^2 + \hat{1} = \hat{0} \Leftrightarrow x^2 = -\hat{1} \Rightarrow x^{2(2k+1)} = (-\hat{1})^{2k+1} \Rightarrow \hat{1} = -\hat{1} (fals).$	2p
	<p>b). Presupunem că $(\exists) x, y \in \mathbb{Z}_p^*$ astfel încât $x^2 + y^2 = \hat{0} \Leftrightarrow (xy^{-1})^2 + \hat{1} = \hat{0} (fals)$. În concluzie singura soluție este $x = y = \hat{0}$.</p>	2p
	<p>c). Ecuația se mai scrie $x^2 + y^2 = 2401 \cdot 5. \Leftrightarrow x^2 + y^2 = 7^4 \cdot 5$. Reducând ecuația în $\mathbb{Z}_7 \Rightarrow x^2 + y^2 = \hat{0}, x, y \in \mathbb{Z}_7 \Rightarrow x = y = \hat{0}$.</p> <p>Deci $x = 7 \cdot a, y = 7 \cdot b, a, b \in \mathbb{Z}$.</p> <p>Ecuația devine $a^2 + b^2 = 49 \cdot 5$;</p> <p>La fel $a = 7m, b = 7n \Rightarrow m^2 + n^2 = 5 \Leftrightarrow$</p> $(m, n) \in \{(2, 1), (2, -1), (-2, 1), (-2, -1), (1, 2), (-1, 2), (1, -2), (-1, -2)\} \Rightarrow$ $(x, y) \in \{(98, 49), (08, -49), (-98, 49), (-98, -49)\} \cup$ $\{(49, 98), (-49, 98), (49, -98), (-49, -98)\}.$	3p